

Historie og profesjonsidentitet – ny lærebok i sykepleiehistorie

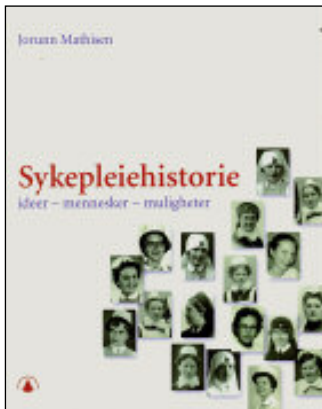
Michael 2006;3:278–9.

Mathisen J. *Sykepleiehistorie. Ideer – mennesker – muligheter.*

Oslo; Gyldendal Akademisk, 2006. 2. utgave.

238 s. ill.

ISBN-13: 978-82-05-34951-3. Pris: NOK 368,-.

Førstelektor ved Høgskolen i Østfold, Jorunn Mathisen (f. 1948), har foretatt en omfattende revisjon av sin lærebok om sykepleiefagets historie fra 1993, og nå foreligger den nye utgaven.

Å lære sitt fags historie er en viktig del av å utvikle en profesjonsidentitet. Jorunn Mathisen har mer enn 20 års undervisningserfaring, og hun har åpenbart hatt fagidentitetens behov klart for seg under arbeidet med boken.

De første tre kapitlene som går fram til ca. 1800, er mest allmenn medisinhistorie med sykepleiefaglig vinkling. De sosialiserer studenten inn i feltet sykdom og helse. 1800-tallet er århundret da Norge ble til et moderne samfunn. Da oppstår også sykepleien som yrke og fag. Framstillingen er levende og god og har rikelige henvisninger til relevant kontekst. Forholdet til legene er drøftet, men også til pasienter og andre som slipper til orde i boken og gir et innblikk i hvordan hverdagen var. Det er henvisninger til utviklingen i utlandet, og Florence Nightingale (1820-1910) omtales naturlig nok omfattende.

Det som gjør denne delen av boken særlig lesverdig og faktisk litt forfriskende, er at den ikke ensidig legger vekt på den lett romantiserte, under-

kastende, selvoppofrende omsorgsrollen som ofte står fram som en slags essens når man leser sykepleiens historie. Her er det en realistisk yrkesutvikling i en sosial og kulturell sammenheng som beskrives.

Fra og med kapittel 5, dvs. omtrent siste halvpart av boken, finner vi det stoffet som kanskje vil appellere mest til unge studenter av i dag. Her er det 1900-tallet som er tema. Igjen er det kulturelle, sosiale og politiske bakteppet for sykepleiefagets utvikling godt beskrevet. Relasjonen til kvinnerollen er interessant. Kanskje var det ikke bare samfunnet ellers, men vel så mye de ledende sykepleierne selv som holdt sine unge medsøstre fast i den gamle kvinne- og sykepleierollen, slik at deler av kvinnekampen for sykepleiernes vedkommende fikk preg av internt oppgjør.

Utviklingen av sykepleie som forskningsfag gis behørig plass. Sentrale personer omtales på en slik måte at vi forstår at mye av utviklingen også der skyldtes sterke lederskikkelser.

Store deler av boken setter fagutviklingen i relasjon til hvordan sykdomsspekteret forandret seg, og ikke minst til hvordan generelle endringer i helse- og sosialomsorg ga nye forutsetninger. Stoffet er spekket med interessante detaljer. Også her bringer forfatteren sitater fra brev og manuskripter, slik at leseren kommer nær innpå den virkeligheten sykepleiefaget beveger seg i. Blant disse tekstene er noen øyenvitneberetninger fra krigstjeneste som ikke kan unngå å gjøre inntrykk.

Den våkne student som går inn i sykepleiefaget i dag, vil trolig fengsles av stoffet, ikke minst fordi yrkesrollen settes så godt i perspektiv i forhold til andre prosesser i samfunnet. Studenten vil sannsynligvis også reflektere over at moderniseringen av sykepleiefaget fra ydmykt kall til veletablert aktør i helsevesenet egentlig er ganske ny. Studenten vil kanskje også inspireres av at utviklingen i stor grad skyldes aktive enkeltpersoners innsats. Det nytter å stå på for sitt fag.

Boken har gode og relevante illustrasjoner. Det er omfattende litteraturlister og et noteapparat for hvert kapittel, foruten stikkordregister som gjør det lett å finne fram.

Jorunn Mathisens bok er meget lesverdig – ikke bare for sykepleiestudenter.

Øivind Larsen

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin

Gruppe for medisinsk historie

Universitetet i Oslo

oivind.larsen@medisin.uio.no